

Utbildningsinspektion i Fuxernaskolan, grundskola F-9 och särskola 1-10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	4
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Fuxernaskolan den 20 och 21 oktober samt 15 november 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Fuxernaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Fuxernaskolan intervjuades rektorer, pedagogisk personal, elevhälsoteamet, samt representanter för föräldrar med barn i grundskolans olika årskurser samt grundsärskolan. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass, årskurserna 1-9 samt i särskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Fuxernaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	130
Förskoleklass	39
Grundskola	519
Grundsärskola	22

Fuxernaskolan finns i centrum av centralorten Lilla Edet. Skolan har elever i förskoleklassen och årskurserna 1–9. I Fuxernaskolan finns också grundsärskola. Skolan består av flera olika hus med elever i olika åldrar: förskoleklass och årskurserna 1–3 finns i F-huset, årskurserna 4–6 i A-huset och årskurserna 7–9 i B-huset. Verksamheten i grundskolan är organiserad i åldershomogena grupper.

Grundsärskolans elever studerar i tre grupper med elever i årskurserna 1–3, 4–6 och 7–9. I vissa fall består grupperna av elever även från andra årskurser än 1–3, 4–6 eller 7–9. Under innevarande termin finns, i 1–3-gruppen, en elev i årskurs 4. En elev som studerar i årskurs 7 gör det i 4–6-gruppen. Under detta läsår finns ingen elev som studerar i särskolans årskurs 10. Elever som studerar inom träningsskolan gör det i Trollhättans kommun.

Föräldraråd finns i varje hus. Vid skolan finns 66 elever med ett annat modersmål än svenska. I anslutning till skolan finns ett fritidshem.

Två rektorer arbetar vid skolan. Den ena har ansvar för de yngre barnen, den andra för de äldre.

Antalet elever i årskurserna 7–9 minskar successivt efter hand som Strömsskolan utvecklar utbildning även för grundskolans senare del. Under detta läsår finns sju parallella klasser i årskurs 9. Nästa läsår kommer skolan att ha två parallella klasser i årskurs 7, tre parallella klasser i årskurs 8 samt tre paralleller i årskurs 9.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Fuxernaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Fuxernaskolan övergripande inte är av acceptabel kvalitet. Särskolan har dock en mycket bra verksamhet.

Vid flera av de lektioner som inspektörerna besökt i Fuxernaskolan arbetar elever och lärare på ett bra sätt. Arbetsro råder och lärare och elever bemöter varandra med respekt. Skolan är trygg för elever i förskoleklass och årskurserna 1–3. Lärarna är utbildade för den undervisning de bedriver och de har tillgång till kompetensutveckling.

Inspektörerna har vid intervjuer och genom iakttagelser vid Fuxernaskolan erfär att det i årskurserna 4–9, och främst årskurserna 7–9, finns ett utbrett problem med skolkande elever. Elever kommer överhuvudtaget inte till skolan eller kommer inte till vissa lektioner under dagen. När elever skolkar ingriper inte

skolan konsekvent och elever vars föräldrar inte kan förmå sina barn att gå till skolan får inte den utbildning de har rätt till. Det förekommer också att lärare i årskurserna 7–9 läser lektionssalen två minuter efter utsatt tid för att kunna påbörja lektionen. För elever som kommer senare antecknas frånvaro oavsett skälen till elevens sena ankomst. Vidare har inspektionen visat att elever som stör ordningen visas ut från lektionerna, enligt rektorn i enlighet med grundskoleförordningens bestämmelser. Dessa elever vistas utan tillsyn i skolans korridorer. Elever berättar att elever som har håltimmar, skolkar, visats ut eller har stängts ute från lektioner uppehåller sig i skolans gemensamma utrymmen och korridorer och ibland kommer in och stör andra lektioner.

Skolan måste vidta åtgärder så att skolmiljön upplevs som trygg och är trygg för alla elever. Det är inte acceptabelt att elever som skolkar, kommit för sent och utestängts, visats ut eller bara har håltimmar driver omkring i skolan utan tillsyn av någon eller några vuxna och sprider oro och stör andras lektioner.

Sammantaget bedömer inspektörerna att Fuxernaskolans förhållningssätt medför dels att elever inte får den utbildning de har rätt till, dels att skolan inte utgör en trygg miljö för eleverna i årskurserna 4–9. Skolans agerande är i flera delar inte förenligt med författningarna.

Skolan har tillsammans med hemmet ett gemensamt ansvar för att elever fullgör sin skolplikt och att de får sin rätt till utbildning tillgodosedd. I de fall elever inte går till skolan måste skolan vidta åtgärder för att förmå eleven att komma till skolan och delta i undervisningen. Skolan har en långtgående skyldighet att se till att elever får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

I 6 kap. 9-10 §§ grundskoleförordningen finns bestämmelser som beskriver vilka disciplinära åtgärder en skola får ta till när en elev uppträder olämpligt eller gör sig skyldig till förseelse. De åtgärder som anges är stegvis upptrappande från en uppmaning av läraren att eleven skall ändra sitt beteende till en kontakt med elevens vårdnadshavare samt utvisning och kvarsittning. Om eleven fortsätter att uppträda olämpligt eller gör sig skyldig till upprepade förseelser eller allvarlig förseelse skall saken dels anmälas till rektorn dels hänskjutas till elevvårdskonferensen för vidare åtgärder. Om dessa åtgärder inte hjälper skall elevvårdskonferensen anmäla ärendet till den politiska nämnd som ansvarar för skolan för övervägande av lämplig åtgärd för eleven. Avsikten är att skolan med hjälp av dessa allt mer ingripande åtgärder skall få eleven att bättra sig genom åtgärder som är anpassade efter elevens individuella förhållanden. Att enbart använda sig av den disciplinära åtgärden att visa ut elever som uppträder olämpligt är inte förenligt med bestämmelserna.

Elever som kommer för sent kan göra det av olika anledningar. Att låsa dörren till lektionssalen och anteckna de elever som inte kommit som frånvarande är inte heller förenligt med skolförfattningarna. Det är givetvis angeläget att skolan arbetar för att eleverna kommer i tid till undervisningen men det får inte ske genom att stänga ute elever på det sätt som beskrivits.

Mot bakgrund härav och då skolan år 2005 uppvisade mycket låga kunskapsresultat i årskurs 9 bedömer inspektörerna att skolan inte uppfyller sitt resultatsvar, dvs. ansvaret för att varje elev lämnar skolan med en godkänd kunskaps- och kompetensnivå. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Fuxernaskolan inte har tillgång till en utbildning som är likvärdig annan nationell utbildning.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Kunskapsresultaten är inte tillfredsställande och kommunen/skolan bör arbeta för att de förbättras.
- Skolan bör diskutera den i anslutning till utvecklingssamtalen lämnade skriftliga informationens syfte, form och innehåll.
- Skolan bör skapa en trygg miljö för alla elever. Därvid bör skolans förhållningssätt mot skolkande och ordningsstörande elever förändras så att alla elever får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Vidare bör skolans arbete med kamrattstödjare förbättras liksom skolans schema, eftersom elevernas håltimmar bidrar till oron vid skolan.
- Elever som kommer för sent till en lektion måste ha möjlighet att delta i undervisningen.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.
- Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med klassråd och med elevernas direkta inflytande över arbetsformer och innehåll i studierna.
- Skolan bör utveckla det pedagogiska arbetet i förskoleklassen så att året i förskoleklassen blir det möte mellan och den integrering av förskolan och skolan som är avsedd.
- Skolan bör verka för att elever deltar i modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Elever som studerar svenska och engelska inom språkvalet kan efter överenskommelse med mentor och föräldrar ägna sig åt ett annat ämne än språk under språkvalslektionerna. Dessa elever har därmed inte tillgång till språkval (2 kap. 17–18 §§ grundskoleförordningen).
- Kommunen brister i sin skyldighet att tillse att skolpliktiga elever i dess grundskola fullgör sin skolgång (3 kap. 13 § skollagen).
- Elevens val saknas för elever i årskurserna 1-2 och 4-6. Sammantaget får eleverna vid skolan inte tillgång till elevens val enligt grundskolans timplan (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen och 4 kap. 3a § skollagen samt bilaga 3 till skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

För barnen i de yngre åldrarna, förskoleklass och årskurserna 1–3, är skolan i huvudsak trygg. De vet att det finns rastvakter ute, ordningsreglerna är tydliga och det finns kamrattstödjare i varje klass. Framför allt vad gäller barn från årskurserna 4 till 9 framför dock både intervjuade elever och föräldrar i samtliga

intervjugrupper synpunkter på bristen på trygghet vid skolan. Den bild föräldrar och elever ger bekräftas av inspektörernas iakttagelser. Föräldrarna berättar att situationen hade förbättrats vid skolan under förra läsåret men att den blivit sämre under den senaste månaden. Enligt eleverna förekommer det att ”utkörda elever” eller elever som har håltimmar kommer in och stör lektioner. Hot, våld och kränkande behandling förekommer. En kort tid före inspektörernas första besök misshandlades, enligt rektorerna, två anställda vid skolan av två elever. Rektorerna poängterar att detta handlar om två separata händelser.

Många av lärarna reagerar och ingriper men enligt intervjuade elever finns det också lärare som inte gör det. Enligt den enkätundersökning som är en del av grunden till skolans kvalitetsredovisning anser sig 73 procent av eleverna i förskoleklass till och med årskurs 3 vara helt trygga i skolan. 37 procent av eleverna i årskurserna 4–6 har kryssat för alternativerna ”dåligt” eller ”mindre bra” för påståendet ”*De vuxna stoppar mobbning, gör så att ingen bråkar*”. Av eleverna i årskurserna 7–9 har 53 procent markerat ”dåligt” eller ”mindre bra” för påståendet ”*Alla visar respekt för varandra på skolan*”. Rektorerna påpekar, i en kommentar till utkastet till rapport, att resultatet år 2005, jämfört med föregående års enkät, har blivit bättre på flera områden. Enkätundersökningen som genomfördes i november för årskurserna 7–9 visar, enligt rektorerna, förbättringar på 20 av de 22 frågeställningarna.

Vid skolan finns många elever som skolkar. Det händer dessutom inte sällan att elever blir utvisade från lektioner. I årskurserna 7–9 har många elever håltimmar i sitt schema. Sammantaget innebär detta att många elever rör sig, utan att tas om hand och utan uppsikt eller ordnad sysselsättning, i skolans korridorer och lokaler under lektionstid. Dessa elever bidrar till oron vid skolan. Skolkande eller utvisade elever har inte heller tillgång till den undervisning de behöver. Oron vid skolan och elevers skolk bidrar till att eleverna inte får de kunskaper de behöver.

Elevernas kunskapsresultat är sammantaget inte tillfredsställande. Enligt resultaten av de nationella ämnesproven för årskurs 5 når 95 procent av eleverna målen i ämnena svenska respektive engelska. Endast 75 procent av eleverna når dock målen i matematik. Rektorerna anser att skolan har en tydlig bild av elevernas språk- och läsutveckling.

Av de elever som avslutade årskurs 9 vårterminen 2005 var det en stor andel som inte fick betyg i olika ämnen. I ämnena engelska, svenska, matematik respektive idrott och hälsa saknar var femte elev betyg. I de naturvetenskapliga ämnena är resultaten ännu sämre. I biologi saknar 21,5 procent av eleverna betyg. I kemi var motsvarande siffra 37,6 och i fysik 42,2. Jämfört med föregående läsår är betygsresultaten i årskurs 9 sämre.

Enligt Skolverkets analysverktyg Salsa fick endast 47 procent av eleverna i årskurs 9 vid Fuxernaskolan vårterminen år 2005 betyget godkänd eller högre i samtliga ämnen. Genomsnittet i riket är 76 procent. I analysverktyget Salsa finns även ett modellberäknat betygsvärde som tar hänsyn till föräldrarnas sammanvägda utbildningsnivå, andel pojkar, andel elever födda utomlands, samt andel elever födda i Sverige med båda föräldrar födda utomlands. Fuxernaskolans modellberäknade värde för andel elever med betyget godkänd eller högre i samtliga ämnen är, enligt Salsa, 73 procent. Inspektörerna bedömer att elevernas måluppfyllelse är otillfredsställande och att ställningstaganden av

kommunövergripande karaktär torde vara nödvändiga för att elevernas kunskapsresultat skall kunna förbättras över tid.

Eleverna har ett visst inflytande i den vardagliga verksamheten inom klassen samt vid klassråd och genom elevråd. Matråd finns också. Många elever framför välgrundade åsikter och förslag som gäller förbättringar, trygghet och ordning vid skolan.

Grundsärskolan

Eleverna arbetar medvetet mot kursplanernas nationella mål att sträva mot och mål att uppnå. Målen presenteras i en tydlig uppställning för olika ämnen (dock inte alla, bl.a. saknas hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa och musik).

Sammanfattning

Skolan är trygg för elever i förskoleklass och årskurserna 1–3 men inte för dem i årskurserna 4–9. Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsresultat är otillfredsställande och att ställningstaganden av kommunövergripande karaktär torde vara nödvändiga för att elevernas kunskapsresultat skall kunna förbättras över tid.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med normer och värden

För att motverka hot och kränkande behandling har skolan tidigare använt den så kallade Farstamodellen. Det innebär att skolan ofta tog itu med problemen innan föräldrarna informerades. Numera arbetar Fuxernaskolan enligt en modell som utvecklats av organisationen "Friends". Kamratstödjare finns i klasserna. Det finns dock kamratstödjare som inte alls har övriga elevers förtroende. Rektorerna påpekar i en kommentar till rapportutkastet att eleverna själva har valt sina kamratstödjare och att, i några fall, kamratstödjarna inte har levt upp till sina åtaganden. De har då ersatts. Inspektörerna bedömer ändå att arbetet med kamratstödjare måste förbättras. Intervjuade elever i förskoleklass och årskurserna 1–3 är nöjda med sina kamratstödjare medan intervjuade elever i årskurserna 4–6 samt elever från elevråden för dessa årskurser inte anser att alla kamratstödjare är lämpliga.

Intervjuade elever i årskurserna 7–9 anser att det är stor skillnad på olika lärares förhållningssätt. De har mycket stort förtroende för många av lärarna men säger också att det finns lärare som inte "bryr sig". Intervjuade föräldrar anser att skolan tydligare måste markera att könsord, hot och kränkande behandling inte är acceptabelt.

På rasterna finns sex rastvakter ute. Dessutom deltar särskolans personal alltid på sina elevers raster varför rastvaktsantalet överstiger sex. Intervjuade elever

anser att rastvakterna inte ser allt som försiggår. Elever i elevrådet för årskurserna 7–9 klagar på att det förekommer att elever röker utanför skolbyggnaden. Röken går in i ventilationssystemet. Rektorerna påpekar att rökande elever regelbundet uppmanas att upphöra med rökningen eftersom det enligt tobakslagen är förbjudet med rökning på skolgårdar.

Skolan har en handlingsplan för att motverka kränkande behandling.

Inflytande

Eleverna har representativt inflytande genom klassråd, elevråd och matråd. De är i huvudsak nöjda med sitt inflytande även om de ger exempel på områden där de skulle ha kunnat påverka den fysiska miljön men inte fick tillfälle att göra det. Inflytandet rör främst yttre förhållanden, inte arbetsformer och studiernas innehåll. Intervjuade elever i årskurserna 7–9 vet inte riktigt hur matrådet fungerar. Elevråden får stöd av någon vuxen, för årskurserna 4–6 är det personal från skolbarnsomsorgen, för årskurserna 7–9 är det skolvärdinnan. Det finns dagordning med fasta punkter för mötena. De diskuterar exempelvis undervisning, matsalen, miljö och material. Intervjuade elever från elevrådet för årskurserna 7–9 anser att inte alla klasser har klassråd.

Elevintervjuer och lektionsbesök visar att elever ibland kan påverka innehållet i undervisningen och arbetsformerna men att elevens direkta inflytande över sitt lärande ofta är begränsat.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med klassråd och med elevernas direkta inflytande över arbetsformer och innehåll i studierna.

Stödundervisning

Eleverna i årskurserna 7–9 deltar i schemalagd s.k. ”epa-tid”, tid för eget planerat arbete, då de väljer ämne och arbetar under lärares ledning med sådant som de behöver förbättra. För denna tid finns en kontaktbok där epa-tidsläraren skriver in vad eleven har arbetat med. Eleven skall ta hem kontaktboken och visa för föräldrarna. Enligt rektorerna fungerar detta i de flesta fall.

För elever som har stödbehov upprättas åtgärdsprogram enligt en mall som utvecklats centralt i kommunen.

Rektorerna anser att specialpedagogerna arbetar långsiktigt och perspektivet är förskoleklass till och med årskurs 9. De är aktiva och använder åtgärdsprogram på ett tydligt sätt. Rektorerna och specialpedagogerna har regelbundna möten.

I en särskild undervisningsgrupp studerar elever från årskurserna 4–9. De har, av olika skäl, svårt att följa undervisningen i sin klass. För dessa elever finns beslut om anpassad studiegång och om placering i särskild undervisningsgrupp.

Ingen elev vid skolan får nu studiehandledning på sitt modersmål även om 10 procent av eleverna är berättigade till modersmålsundervisning. Skolan bör se till att de elever som behöver studiehandledning på modersmålet får det bl.a. för att långsiktigt förbättra skolans kunskapsresultat.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

För elever som befinner sig i skolan utan att ha lektion finns knappast någon tillsyn eller ordnad och meningsfull sysselsättning. Lokalerna är inte heller utformade så att elever som inte deltar i lektioner kan använda tiden konstruktivt.

I skolans korridorer och trappor rör sig elever som har håltimmar, är utestängda eftersom läraren låst dörren, skolkar eller är utvisade från lektioner. Dessa elever bidrar till oron vid skolan och de stör ofta lektioner. Elever berättar att skolkanande eller utvisade elever ibland kommer in och stör under lektioner i klasser där de inte hör hemma. Inspektörerna bedömer att skolan har ett stort ansvar för alla elevers trygghet och möjlighet att delta i lektioner. Verksamheten måste därför utformas så att miljön i skolan är trygg och alla elever har goda möjligheter att lära.

Årskurserna 7–9 har scheman med håltimmar minst en gång per vecka. Med tanke på oron och otryggheten vid skolan bör skolan undvika håltimmar eller skapa ordnad och meningsfull sysselsättning för elever som har håltimme. Inspektörerna gör bedömningen att håltimmarna på ett negativt sätt påverkar elevernas skolsituation, ökar oron vid skolan och riskerna för att elever skolkar.

Det förekommer att lärare i årskurserna 7–9 läser lektionssalen efter två minuter för att kunna påbörja lektionen. För elever som kommer senare antecknas frånvaro. Elever kan dock ha legitima skäl att komma för sent. Det är inspektörernas uppfattning att läraren måste se till att alla elever kan delta i lektionen.

Det förekommer inte sällan att elever blir utvisade från lektioner och sprider oro utanför klassrummen. Rektorer påpekar i en kommentar till rapportutkastet att läraren får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av pågående undervisningspass eller låta eleven under uppsikt stanna i skolan högst en timme efter skoldagens slut (6 kap. 9 § andra stycket grundskoleförordningen). När elever blir utvisade från lektioner innebär det att de inte deltar i den undervisning de behöver. Enligt elevrådet för årskurserna 7–9 tar ”stökiga” elever stor plats vid skolan. När dessa elever utvisas från lektioner får övriga elever arbetsro. Enligt inspektörernas uppfattning måste skolan lösa problemen med elever som av olika skäl stör lektioner på ett långsiktigt sätt så att dessa elever får del av den undervisning de behöver. Om läraren trots allt måste utvisa en elev från återstoden av lektionen är det av stor vikt att eleven inte stör andra lektioner och att han eller hon får tillsyn.

Vid flera av de lektioner som inspektörerna besökt arbetar elever och lärare på ett mycket bra sätt. Arbetsro råder och lärare och elever bemöter varandra med respekt. Ibland, men inte alltid, arbetar elever med uppgifter som är kreativa och som kan utmana och utveckla deras kunskaper enligt läroplanen.

Grupperna i språkval är små. Språkval betecknas på den blankett som används för skriftlig information som ”B-språk”. Inspektörerna vill påpeka att skolan bör använda den korrekta beteckningen språkval. Elever som studerar svenska och engelska inom språkvalet kan efter överenskommelse med mentor och föräldrar ägna sig åt ett annat ämne under språkvalslektionerna. Detta överensstämmer inte med författningarna.

Regelbundna utvecklingssamtal genomförs vid skolan. Elever och föräldrar anser att dessa fungerar bra. Eleverna har individuella studieplaner som utgår från en mall som är gemensam för kommunen. För elever i årskurserna 7–9 finns också, som underlag för utvecklingssamtal, skriftlig information om elevens studier i alla ämnen. Den skriftliga informationen behandlar flera olika aspekter: Närvaro, eventuell sen ankomst, elevens förhållningssätt samt resultat på prov och uppgifter. I de exempel som inspektörerna studerat finns ingen

tydlig koppling till läroplanens eller kursplanens mål. Den skriftliga informationen har ibland stora språkliga brister eller ett problematiskt innehåll.

”Är inte sprudlande och överdrivet entusiastisk över arbetsuppgifterna men får ändå till det på slutet. Ofta under diverse negativa muttranden.”

”Glad otrevlig jobbar bra bra idéer bra i grupp för övrigt allt bra”

”Verkar inte alltför ambitiös/entusiastisk över ämnet. Knorrar och klagar lite. Fick 15 av 50 p på genetikprovet (=IG). Måste göra omprov.”

Inspektörerna bedömer att skolan bör diskutera den skriftliga informationens syfte, form och innehåll. Rektorer påpekar att den skriftliga informationen kan utvecklas än mer men de framhåller också att föräldrarådet för årskurs 7–9 har uttryckt sig positivt om den skriftliga informationens utformning och innehåll.

Inspektörerna vill påpeka att läraren, enligt grundskoleförordningen, som ett komplement till utvecklingssamtalet på begäran av en elevs vårdnadshavare skall lämna skriftlig information om elevens skolgång. Vid Fuxernaskolan lämnas sådan skriftlig information även om vårdnadshavare inte begär det.

Vid skolan förekommer ämnesöverskridande temaarbete i begränsad utsträckning. Möjligheterna till läs- och skrivutveckling och utveckling av kunskaperna i matematik inom andra ämnen tas inte till vara i full utsträckning.

Skolbarnsomsorgen samplaneras inte med undervisningen. Personalen vid fritidshemmet utgör ett eget arbetslag.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I förskoleklassen vid Fuxernaskolan finns mål att uppnå. Förskoleklassen är en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Målen avser vad verksamheten skall stäva mot och vad barn och unga skall ha uppnått. Samtidigt är det viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg och skapande och barnets eget utforskande får genomslag i förskoleklassen och att året i förskoleklassen skiljer sig från grundskolan. Förskoleklassen skall vara ett möte mellan och en integrering av de olika kulturerna i förskolan och skolan.

Intervjuade elever i årskurserna 4–6 vet vad de behöver lära sig och känner väl till kursplanerna. Lärare har gått igenom planerna och de finns anslagna. Eleverna utvärderar ibland sitt eget arbete. Eleven får alltså ibland möjlighet att reflektera över sitt lärande men sådan reflektion förekommer inte regelbundet hos alla lärare. Intervjuade elever berättar att de kan påverka arbetsformerna hos några av lärarna. Intervjuer och lektionsbesök visar att lärarna arbetar på mycket olika sätt och att deras förhållningssätt till elevens lärande varierar. Det innebär att elever i olika grad får möjlighet att utveckla sitt eget sätt att lära enligt läroplanen.

Vid betygssättningen används både nationella betygskriterier och lokala tolkningar. Alla slöjdlärare i kommunen träffas en gång per termin. Samarbete med övriga två betygssättande grundskolor i kommunen kring kvalitetssäkring av betygssättningen planeras, men har ännu inte kommit till stånd.

Styrning och ledning

Skolan har under flera år bytt rektor mycket ofta. Nu har skolan två rektorer. Den ena rektorn har ansvar för förskoleklassen och årskurserna 1–5 samt för särskolan, årskurserna 1–6, den andra för årskurserna 6–9 samt för särskolan, årskurserna 7–10. Inspektörerna bedömer att rektorerna är väl förtrogna med verksamheten. Intervjuade föräldrar, elever och lärare är nöjda med rektorerna.

Följande arbetslag finns vid skolan:

- förskoleklass och årskurs 1
- årskurserna 2–3
- årskurserna 4–6
- 4 arbetslag, ett slags ”spår”, för årskurserna 7–9
- specialpedagogerna

En representant för varje arbetslag träffar rektorn en gång varje vecka.

Skolledarna inom område Centrum, dit Fuxernaskolan hör, har en gemensam ledningsdeklaration med en vision och en beskrivning av arbets- eller förhållningssätt som skall förverkliga visionen. Dessutom finns prioriteringar för läsåret 2004/2005. Ledningsdeklarationens vision, förhållningssätt och prioriteringar har inte något tydligt samband med skolans kvalitetsredovisning även om det finns beröringspunkter. Utvärderingen i kvalitetsredovisningen sker i stället mot utbildningsförvaltningens och skolans mål och förbättringsåtgärder. I kvalitetsredovisningen blandas mål och förbättringsåtgärder under samma rubrik. Det gör att skolans mål- och resultatstyrning blir otydlig. Kvalitetsredovisningens analys har inte alltid en tydlig koppling till förbättringsåtgärderna. Det framgår inte hur målen skall utvärderas eller varför åtgärderna har valts och på vilket sätt de skall bidra till måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

Elevernas närvaro

Skolan håller på att utveckla rutiner för att förebygga skolk men vid inspektörernas besök är arbetet inte tillfredsställande. Föräldrar får inte alltid snabbt veta att en elev har varit frånvarande utan giltiga skäl. Enligt elevhälsoteamet fungerar rapporteringen av frånvaro ”till 85 procent”. Elever vars föräldrar inte kan förmå barnen att komma till lektionerna får inte alltid det stöd som de behöver. Skolk förekommer oftast i årskurserna 7–9 men elever och föräldrar berättar att elever skolkar även i årskurserna 4–6. Intervjuade lärare uppger att någon elev i varje klass i årskurserna 4–6 skolkar.

Rektorerna betonar i en kommentar till rapportutkastet att *”det enligt skollagen 3 kap. 15 § är vårdnadshavarens ansvar att eleverna fullgör skolplikten. Under lektionerna får eleverna stöd i sin kunskapsutveckling.”* Inspektörerna vill dock framhålla att kommunen/skolan, vad gäller skolkande elever, har ett gemensamt ansvar med föräldrarna. Detta ansvar uppfylls inte för alla elever vid Fuxernaskolan: *”Kommunen skall se till att skolpliktiga elever i dess grundskola och särskola fullgör sin skolgång.”* (3 kap. 13 § skollagen). Kommunens och skolans ansvar är särskilt viktigt när det gäller att stödja de elever vars föräldrar inte kan förmå dem att delta i lektionerna.

Grundsärskolan

Grundsärskolans elever studerar i samma byggnader som sina jämnåriga i grundskolan. Några lärare arbetar både i grundskolan och särskolan och särskolans elever deltar ibland i grundskolans lektioner. Verksamheten i särskolan är alltså i relativt hög grad integrerad i grundskolan. Särskolans personal anser att eleverna är accepterade och att integrationen fungerar bra.

Särskolans personal bildar ett arbetslag kring varje grupp av elever. De är även med i respektive arbetslag inom grundskolan.

Verksamhetschefen för resursteamet, som också har centralt ansvar för elevhälsoteamet, har budgetansvar för särskolan vid Fuxernaskolan. Hon har tidigare, fram till oktober 2004 varit rektor för särskolan och har nu ansvar för inskrivning av elever i särskolan. Personalen i särskolan skriver arbetsplan tillsammans med verksamhetschefen som också hade ansvar för särskolans kvalitetsredovisning för 2004. Rektorerna vid Fuxernaskolan har rektorsansvar för verksamheten vid särskolan och de bör därför, enligt inspektörernas bedömning, även ha ansvar för särskolans arbetsplan och kvalitetsredovisning. Rektorerna påpekar att anledningen till att verksamhetschefen hade ansvar för särskolans kvalitetsredovisning var att hon var rektor för särskolan under större delen av kalenderåret.

Inom skolbarnsomsorgen är särskoleeleverna integrerade. Grupperna där är stora, upp till 32 elever. På fritidshemmet finns särskoleelever i samma grupp som yngre grundskoleelever. Orsaken till detta är att några särskoleelever är rullstolsburna och behöver vistas i anpassade lokaler. Enligt särskolans personal fungerar detta dock bra.

Vid de besökta lektionerna i grundsärskolan arbetar lärare och elever på ett mycket bra sätt. Eleverna i årskurserna 7–9 har planeringsbok och veckoplanering. De utvärderar sitt arbete.

Sammanfattning

Skolan och kommunen har, tillsammans med vårdnadshavarna, ansvar för samtliga elevers tillgång till utbildning men skolans arbete för att motverka skolk är bristfälligt. När elever skolkar ingriper skolan inte alltid snabbt och elever vars föräldrar inte kan förmå barnen att komma till lektionerna får inte alltid det stöd som de behöver. Dessutom förekommer det att elever utestängs från lektioner eftersom de kommer för sent. Andra elever körs ut från lektioner. Lärare har enligt förordningen möjlighet att utvisa en elev från återstoden av lektionen men eleven måste tas om hand. Skolkande, utestängda eller utvisade elever bidrar till oron och otryggheten vid skolan. Det gör också de håltimmar som elever har i årskurserna 7–9. Kamratstödjare finns vid skolan men inte alla elever har fullt förtroende för vissa av dem. Sammantaget skapar skolans förhållningssätt en otrygg miljö där inte alla elever får den utbildning de har rätt till.

Vid flera av de lektioner som inspektörerna besökt arbetar elever och lärare på ett mycket bra sätt. Arbetsro råder och lärare och elever bemöter varandra med respekt. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med klassråd och med elevernas direkta inflytande över arbetsformer och innehåll i studierna. Elever som studerar svenska och engelska inom språkvalet kan efter överenskommelse med mentor och föräldrar ägna sig åt ett annat ämne under språk-

valslektionerna. Detta överensstämmer inte med författningarna. Skolan bör se till att de elever som behöver studiehandledning på modersmålet får det. Skolan bör även utveckla det pedagogiska arbetet i förskoleklassen så att året i förskoleklassen blir det möte mellan och den integrering av förskolan och skolan som är avsedd. Skolan bör diskutera den skriftliga informationens syfte, form och innehåll. Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Eleverna i årskurserna 1–2 och 4–6 har inte tillgång till elevens val, men de i årskurserna 3 samt 7–9 har det. Sammantaget får eleverna inte fullt ut tillgång till elevens val enligt grundskolans timplan. Skolan erbjuder spanska, franska och tyska som språkval. Jämfört med motsvarande siffror för hela landet läser färre elever vid skolan spanska, franska eller tyska som språkval.

Skolverkets uppföljning för läsåret 2004/2005 visar att 10 procent av eleverna vid skolan var berättigade till modersmålsundervisning. Av dem deltog 18,6 procent i sådan undervisning. Mindre än var femte elev som hade rätt till modersmålsundervisning deltog alltså i sådan undervisning. Det är en betydligt mindre andel än i hela riket (54,8 procent). Skolan bör verka för att förbättra elevernas deltagande i modersmålsundervisning bl.a. för att långsiktigt förbättra skolans kunskapsresultat. Enligt rektorerna har frågan lyfts centralt inom barn- och utbildningsförvaltningen eftersom antalet elever med rätt till modersmål har ökat under de senaste åren. Rektorerna anser att förvaltningen behöver samordna modersmålsundervisningen och studiehandledningen på modersmål för alla kommunens skolor.

Läromedel och utrustning vid skolan ger eleverna förutsättningar att nå målen. Personalresurserna

De allra flesta av skolans lärare är utbildade för att undervisa i de ämnen de tjänstgör. Några få undantag finns dock.

Skolan har innevarande läsår totalt 86 medarbetare, varav 48,71 (inklusive sarskolan) är lärare med ansvar för undervisning. Personalen som arbetar i skolbarnsomsorgen deltar inte i skolverksamheten.

Skolan uppger att lärartätheten i grundskolan är ca 8,54/100 elever. Lärartätheten i grundsarskolan är 20/100 elever.

Lärarna har tillgång till kompetensutveckling, både centralt anordnad och individuell. Intervjuade lärare för årskurserna 6–9 anser dock att alltför stor del av resurserna används till centralt anordnad kompetensutveckling. Rektorerna påpekar att all personal på Fuxernaskolan själva styr över den individuella delen av kompetensutvecklingen.

Grundsärskolan

Grundsärskolans elever har tillgång till klassrum som är väl anpassade till deras behov. Vissa av de övriga lokalerna vid skolan saknar anpassning till elever med funktionshinder. Detta gör eleverna mera beroende av personalen.

Personalen vid grundsärskolan har tillgång till lämplig kompetensutveckling.

Sammanfattning

Lärarna är utbildade för den undervisning de bedriver. Lärarna har tillgång till kompetensutveckling. Elevens val finns inte för eleverna i årskurserna 1–2 och 4–6. Sammantaget får eleverna inte fullt ut tillgång till elevens val enligt grundskolans timplan. Skolan bör verka för att förbättra elevernas deltagande i modersmålsundervisning bl.a. för att långsiktigt förbättra skolans kunskapsresultat.

Datum	Ort
2006-04-28	Göteborg

Eva Jönsson
Gerhard Eriksson